

Om- och nybyggnation samt underhåll - hygienaspekter för vårdlokaler Region Gävleborg

Innehåll

Syfte och omfattning.....	1
1 Allmänt.....	1
2 Ansvar och roller.....	2
2.1 Hälso- och sjukvårdsdirektör	2
2.2 Avdelningschefer vid FM-avdelningen och inköps-avdelningen.....	2
2.3 Projektledare och berörd/-a och verksamhetschef/-er.....	2
2.4 Vårdhygien	2
3 Beskrivning	3
3.1 Samarbete	4
3.2 Ansvarsfördelning.....	4
3.3 Byggstäd och slutstäd	5
3.4 Hygienrutiner vid underhåll och service i vårdlokaler	5
4 Plan för kommunikation och implementering.....	6
5 Dokumentinformation	6
6 Referenser	6
7 Checklista	7
8 Samverkansdokument för byggprojekt.....	8

Syfte och omfattning

Rutin beskriver planering och förberedelser inför om- och nybyggnation inom eller i nära anslutning till lokaler som bedriver hälso- och sjukvård.

Rutinen omfattar enbart när byggnationer berör hälso- och sjukvårdsverksamheter.

1 Allmänt

Många patienter är under vissa perioder mycket infektiösa. För dessa patienter kan även lågpatogeta mikroorganismer från omgivningen t ex

mögelsporer (aspergillus), förorsaka sjukdom. Mögelsporer finns naturligt överallt och halterna varierar beroende på vilken aktivitet som pågår i lokalen/lokalerna. Höga halter kan finnas i damm och då framförallt i miljön kring en byggarbetsplats.

I byggnads- och rivningsarbete bildas alltid damm och i samband med byggnads- och underhållsarbete inom hälso- och sjukvårdslokaler är det därför viktigt att tillräckliga täta dammbarriärer kan åstadkommas för att skydda patienterna. Byggdamm kan även förstöra apparatur och/eller ge felaktiga värden.

Likaså kan vatten- och avloppsläckor förorena material och därmed påverka patientsäkerheten.

Det är viktigt att komma ihåg att vid allt arbete i vårdlokaler som befinner sig i en ombyggnadssituation eller är granne till ombyggnationer, kan smittämnen spridas med händer, kläder och föremål. Det finns därmed risk att smittämnen sprids vidare till andra föremål och ytor vilket kan äventyra patientsäkerheten. Basala hygienrutiner samt rengöring av verktyg och ytor innebär att smittvägar bryts.

Inför de byggprojekt som direkt eller indirekt blir/kan påverka patientsäkerheten ska en riskanalys göras. Evakuering av vårdverksamhet ska alltid bedömas av medicinskt ansvarig läkare.

2 Ansvar och roller

2.1 Hälso- och sjukvårdsdirektör

Fastställer denna rutin

2.2 Avdelningschefer vid FM-avdelningen och inköps-avdelningen

Ansvarar för att kunskap om denna rutin finns inom respektive avdelning samt att upphandlade entreprenörer ges information om rutinen.

2.3 Projektledare och berörd/-a och verksamhetschef/-er

Ansvarar för att vid varje byggprojekt, underhålls- och reparerationsarbeten implementera och säkerställa att rutinen följs.

2.4 Vårdhygien

Ansvarar för att vid behov revidera rutinen.

3 Beskrivning

Inför en ombyggnation/lokalförändring ska alltid en riskanalys ske redan på planeringsstadiet.

Byggherrens projektledare och/eller lokalansvarig ska i samråd med berörd vårdverksamhet alltid bedöma om riskanalys ska göras. Om behov föreligger ansvarar byggherren för att

- Informera berörd/-a **verksamhetschef/-er**
- Ta kontakt med **vårdhygien** och i samråd diskutera planeringen av en riskanalys
- Informera entreprenören om vilka skyddsåtgärder som gäller samt och att entreprenörens byggledare ska delta i riskanalysen
- Skicka kallelse till utsett riskanalysteam

Bedömning ska även göras om behov föreligger att samverka i vissa delar med företagshälsovården.

Teamledare och medlemmar till team utses av berörd/-a **verksamhetschef/-er** i samverkan med byggherren.

Analysledare kan utses av initiativtagaren dvs byggherren, men bör ske i samverkan med berörd/-a verksamhetschef/-er.

Samarbetet med Vårdhygien och verksamhetschef vid berörd verksamhet ska påbörjas så tidigt som möjligt, för att bedöma om det blir aktuellt att evakuera verksamheten, minska ner den eller ha verksamhetens intakt under byggtiden. Det fokus som ska råda är patientens våldsakerhet och personalens arbetsmiljö.

Noteras ska att även angränsande verksamheter kan bli berörda av byggarbetet. Det kan uppstå behov av flera riskanalyser som görs parallellt. Riskanalysen ska planeras fortlöpande under byggarbetstiden för att säkerställa oplanerade insatser som till exempel demontering av undertak i lokal som har pågående vårdverksamhet.

Åtgärder att beakta:

- Skyddsåtgärd för patient/-er
- Skyddsåtgärd för vårdpersonal
- Behov av information/utbildning till byggherre, byggarbetare och ev. underleverantörers personal
- Evakuering av patient/-er

- Evakuering av vårdpersonal
- Evakuering av medicinsk och medicinteknisk utrustning
- Information till vårdpersonal, patienter och anhöriga
- Behov av avspärningar/avskärmningar

3.1 Samarbete

Kontaktpersoner för byggarbetet och vårdenheten utses alltid för att ha beredskap för förutsedda händelser och löpande information.

Under den tid arbete sker inom lokaler med vårdverksamhet eller i dess närhet, ska uppföljningsmöten ske omkring en gång i veckan. Uppstår behov av nya åtgärder som inte från början planerats ska ny [riskanalys](#) göras.

Sker en oplanerad händelse som påverkar patientsäkerhet eller personalens arbetsmiljö ska snarast en [händelseanalys](#) genomföras.

Vid reparationer som skyndsamt måste åtgärdas och där behovet av riskanalys inte är aktuellt ska ändå kontakt tas med berörd/-a verksamhetschefer samt Vårdhygien för att i samförstånd bedöma behov av eventuell evakuering, skyddsåtgärder för vården men även för hantverkarna

Om verksamheten inte kan evakueras ska hantverkare ges information före byggstart om skyddsåtgärder i form av täta dammbarriärer som ska sättas upp, handhygien, ev. skyddskläder osv.

Vårdpersonalen ges fortlöpande information om att byggarbetsplatsen är förbjudet område och att avspärningar ska respekteras.

3.2 Ansvarsfördelning

Vårdenhetschef/lokalansvarig

- Vid projektering ange om speciella förhållanden föreligger på enheten, såsom känslig verksamhet (immunosupprimerade patienter), känslig utrustning, smittrisk för hantverkare (t.ex. tb-patienter och vissa laboratorier).
- Informera hantverkare om skyddsåtgärder som handdesinfektion, handskar, stänkskydd, andningsskydd och vid arbete på t.ex. operationsenhet behovet av skyddskläder.
- Smittrening skall vara utförd så att hantverkare kan arbeta riskfritt.
- Smittfarligt material plockas undan (Bakteriologiska laboratoriet mm).
- Rummet/utrymmet töms på all utrustning och liknande som är känsligt för byggdamm, utrustning som inte går att flytta täcks med plast.
- Informera personalen om att byggarbetsplatser är förbjudna områden och att avspärningar skall respekteras.

- Vid behov informera andra enheter om byggverksamheten.
- Bedöma behov av utökad städfrekvens.

3.3 Byggstäd och slutstäd

Vårdenhetschef/-er/lokalansvarig/-a bedömer behov av utökad städfrekvens under byggtiden. Byggherren ansvarar för att vid behov städning utförs efter avslutad arbetsdag samt att extrastädning utförs om så erfordras.

Projektledaren ska i god tid logga ett ärende via FM-support för inplanering av byggstäd samt slutstäd innan vårdlokalerna tas i bruk.

Vid byggprojektets slut ansvarar byggherren för att byggstäd genomförs samt en verksamhetsanpassad slutstäd innan vårdverksamheten påbörjas i lokalerna.

3.4 Hygienrutiner vid underhåll och service i vårdlokaler

Oavsett vilken form av underhåll eller service som ska utföras i en vårdlokal, ska alltid händerna desinfekteras innan arbetet påbörjas. Behovet att tvätta händerna och/eller desinfektera händerna kan även uppstå under arbetets gång.

- Händerna ska alltid tvättas och desinfekteras när arbetet är slutfört och innan vårdlokalen lämnas.
- Inom vissa enheter ska alltid skyddskläder användas till exempel vid sterilcentral, operationsavdelning och spädbarnsavdelning (neonatal vårdavdelning).
- Vid arbete i toalett, duschrum eller sköljrum ska alltid dörren hållas stängd. Om detta inte är möjligt ska utrymmet utanför stängas eller avgränsas med väggar.
- Arbeten som utförts i korridor eller väntrum i nära anslutning till enheter där vård bedrivs, ska hanteras på samma sätt som vårdssalar och mottagnings-/undersökningsrum.
- Hantverkaren ska informera personalen när arbetet är avslutat.
- Vid avslutat underhållsarbete eller akut reparation gör berörd vårdenhetschef bedömning om städning, desinfektion och dess omfattning.
- Verktyg som används i vårdlokaler ska vara synligt rena. Rost, kroppsvätskor mm ska vara borttaget.

Vid råd och frågor kontaktas Vårdhygien.

4 Plan för kommunikation och implementering

Via ordinarie chefslinjer.

5 Dokumentinformation

Signar Mäkitalo, smittskyddsläkare Anita Johansson, hyginsjuksköterska och Johan Mälstam Chefläkare

6 Referenser

Dokumentnamn	Plats
Att förebygga vårdrelaterade infektioner – Ett kunskapsunderlag	www.folkhalsomyndigheten.se
Riktlinjer Vårdhygien i Framtidsbygget	www.regiongavleborg.se/vardhygien
12-235480 Riskanalys – Rutin Region Gävleborg	Platina
Riskanalys och händelseanalys	www.skl.se

Se nästa sida:

Bilaga 1 Checklista

Bilaga 2 Samverkansdokument för byggprojekt

7 Checklista

Checklista för att förhindra dammspridning vid byggarbeten vid sjukhusen i Gävleborg.

Innan byggarbeten påbörjas:

	Ej aktuellt	Genom- fört	Ansvarig	Datum
Planera byggarbeten i samråd med lokalansvarig.		☐	.....	.....
Kontakta Vårdhygien.	☐	☐	.....	.....
Genomgång av transportvägar för byggmaterial.	☐	☐	.....	.....
Kontrollera att utrymmen är tömda på känslig utrustning.	☐	☐	.....	.....
Utrustning som inte går att flytta täcks över med plast i samråd med verksamheten.	☐	☐	.....	.....
Placera ut klubbmattor på golv efter genomgång på plats.	☐	☐	.....	.....
Avskärma byggarbetsplats mot övrig verksamhet. Obs! Utrymningsvägar får ej blockeras.	☐	☐	.....	.....
Skapa undertryck i rummet om möjligt (tilluft blockeras, frånluft skyddas med planfilter). I samråd med driftavdelningen!	☐	☐	.....	.....
Använd byggfläkt med filter för dammfiltrering.	☐	☐	.....	.....
Tejpa för dörrar om möjligt (i samråd med verksamheten).	☐	☐	.....	.....
Kontrollera att det inte finns hål ovan undertak som kan orsaka dammspridning mellan rum.	☐	☐	.....	.....
Informera grupper med speciella intressen t ex transportpersonal om byggprojektet.	☐	☐	.....	.....
Vid projekt i lokaler med speciella krav, t ex operation , steril verksamhet, skall särskilda regler följas.	☐	☐	.....	.....

8 Samverkansdokument för byggprojekt

.....
Ansvarig projektledare för FM (namn och telefonnummer)

.....
Lokalansvarig (VEC eller motsvarande) inom Region Gävleborg (namn och telnr):

.....
Ansvarig entreprenör (namn och telefonnummer):

.....
Ansvarig vid Vårdhygien (namn och telefonnummer):